

Besluit Verlenen ontheffing

ProWonen
t.a.v. de heer R. Meurs
Tedinkwilde 2
7271 RD BORCULO

Datum
1 december 2020

Zaaknummer
2020-000070

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 14

Locatie
Nijssinckkampstraat te Keijenborg

Gemeente
Bronckhorst

Activiteit
Renovatie en isoleren van 10 woningen

Beste meneer Meurs,

Hierbij ontvangt u een definitief besluit over bovengenoemde aanvraag. Wij verlenen u deze ontheffing.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 de locatie van de maatregelen. Neem alle bijlagen goed door.

Definitief besluit

Wij verlenen u deze ontheffing.

U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit besluit op www.overheid.nl. Diegenen die een zienswijze hebben ingediend, kunnen in beroep gaan tegen het besluit.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

≡ provincie
Gelderland

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

2 van 14

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op gelderland.nl. U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Martin Kaal
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzage stukken:

03179247, 03306522, 03311747

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen

Beroep

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

3 van 14

BIJLAGE 1 TOELICHTING

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van ProWonen, Tedinkwilde 2, 7271 RD te Borculo, hierna te noemen de aanvrager, van 20 december 2019 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 20 december 2019 ontvingen wij een aanvraag van ProWonen voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 voor het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren van huismus en gierzwaluw en artikel 3.5 lid 2 en lid 4 voor het opzettelijk verstoren van vleermuizen en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belangen van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor de aangevraagde renovatiewerkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 14 augustus 2020 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij per brief van 4 augustus 2020 hebben verzocht.

Deze aanvraag is nog niet getoetst aan het gebiedendeel zoals neergelegd in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Mogelijk is hier ook een vergunning Wnb voor nodig. Indien dit het geval is, dient de aanvrager deze ook bij de provincie aan te vragen. Wij maken u attent op de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 dat voor een toename van stikstofdepositie, hoe klein ook, een vergunningplicht geldt. Wij adviseren u met inachtneming van de uitspraak naar de stikstofdepositie van uw project te kijken.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5 en 3.8 lid 1 en lid 5 van de Wet natuurbescherming

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

4 van 14

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan ProWonen, Tedinkwilde 2, 7271 RD te Borculo;

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang	
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2 Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk verstoren Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	B

Belang:

- A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
- B. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor de renovatie van 31 woningen aan de Nijssinckkampstraat 12 t/m 24 en 28 t/m 32 zoals aangegeven in figuur 1 en 2 van bijlage 2.
2. De werkzaamheden moeten uiterlijk 30 september 2022 uitgevoerd zijn.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000070.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

5 van 14

7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000070.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-014999.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de huismus en vleermuizen.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waarvoor de ontheffing is verleend, dient door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding te worden verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2020-000070. In de opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.
12. De ontheffinghouder is er verantwoordelijk voor dat de ecologisch deskundige tijdens het aanbrengen van de mitigerende maatregelen en de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de ecologische begeleiding/werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2020-000070.

Soortspecifieke voorschriften

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 2 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elk geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen. Ook

---

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

6 van 14

het verwijderen van de tijdelijke verblijfplaatsen dient onder begeleiding van de deskundige plaats te vinden.

16. De te renoveren woningen dienen kort (ongeveer 1 week) voor de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden en als de avondtemperatuur ten minste 3 opeenvolgende dagen minimaal 10°C is geweest. Dit dient te gebeuren in het actieve seizoen van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 1 november en buiten de kwetsbare kraamperiode. Na het ongeschikt maken dient nogmaals een controle uitgevoerd te worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn, met een vleermuisonderzoek in de avond voorafgaand aan de start. Indien er in de winterperiode aan woningen gewerkt moet worden, dienen deze vóór de winterperiode ongeschikt te worden gemaakt, zo kort mogelijk voor de winter, in de paarperiode. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient de geschikte methode en het juiste moment van ongeschikt maken te bepalen en de begeleiden.
17. In alle woningen in de betreffende straten kunnen vleermuizen aanwezig zijn en bij alle projectwoningen moeten alle mogelijke invliegopeningen met exclusionflaps worden dichtgezet of met sterke verlichting worden aangelicht, of op een andere even goede manier ongeschikt worden gemaakt, na het uitvliegen en tot het weer dag is.
18. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk ter plaatse stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient hierbij geraadpleegd te worden. Indien de vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, dient contact opgenomen te worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.
19. De tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten dienen te blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiode van 6 maanden in het actieve seizoen voor paarverblijven en 3 maanden voor zomerverblijven van de gewone dwergvleermuis. Daarnaast mogen de tijdelijke vleermuiskasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de meest kwetsbare periodes zijnde de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
20. De tijdelijk aangebrachte huismustillen en -kasten dienen te blijven hangen tot de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiode van 3 maanden. Daarnaast mogen de tijdelijke onderkomens pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door de huismus. De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG**Project**

In de aanvraag beschreven project

ProWonen heeft het voornemen bij 10 woningen aan de Nijssinckkampstraat in Keijenborg een schilrenovatie uit te voeren. De huizen worden gerenoveerd en beter geïsoleerd door aan de buitenkant dakisolatieplaten en een nieuwe buitenmuur aan te brengen. Ook dakdoorvoeren, hemelwaterafvoer en dakgoten worden alle aangepast en vernieuwd. Het gaat om gezinswoningen met zadeldak, niet alle aaneengesloten, in 2 woonblokken.

De volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

7 van 14

- Dakrenovatie en -isolatie met isolatie-element;
- Gevelrenovatie;
- Isolatie gevel van de buitenzijde (nieuwe buitenschil).

De start van het project is gepland in het najaar van 2020 en het voornemen is het project af te ronden voor het broedseizoen van 2021.

- Start werkzaamheden eind oktober met het ongeschikt maken van de woningen;
- Uitvoering gefaseerd per woonblok, per woonblok maximaal 4 weken.

Onderzoek*In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek*

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in hoofdstuk 3 op pagina 4 en 5 van het bij de aanvraag gevoegde "Projectplan Nijssinckkampstraat te Keijenburg", J.G. Boogaard, 20 december 2019, bureau Econsultancy, in het vervolg "Projectplan" en in de aanvullingen van 14 augustus 2020. Als vooronderzoek is in 2019 een geschiktheidsbeoordeling gedaan tijdens het eerste veldbezoek voor huismussen. Van tevoren is bureauonderzoek gedaan waarbij o.a. de ndff is geraadpleegd. Bij het veldbezoek is gekeken naar geschiktheid van de woningen voor alle soortgroepen en in het bijzonder voor huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Het nader onderzoek naar vogels en vleermuizen heeft plaatsgevonden in 2019 op basis van het Vleermuisprotocol 2017 en de kennisdocumenten van BIJ12.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Tijdens de onderzoeken zijn aangetroffen:

- 2 nesten van de huismus, aan de achterzijde van projectwoningen, ter hoogte van de onderste rij dakpannen. In de omgeving zijn meerdere huismusnesten aanwezig;
- 1 nest van gierzwaluw aan de achterzijde van de woning ter hoogte van het penant achter de dakgoot en 1 nest in een naast de projectwoningen gelegen woning;
- 1 zomerverblijfplaats, ook in gebruik als paarverblijfplaats en nog 3 zomer- en paarverblijfplaatsen in de omgeving waarvan 1 in een naast de projectwoningen gelegen woning.

Niet aangetroffen zijn:

- Overige vogels, reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Door de renovatiewerkzaamheden worden:

- 2 nesten van de huismus beschadigd en vernield;
- 1 nest van de gierzwaluw;
- 1 zomer/paarverblijf van de gewone dwergvleermuis beschadigd en vernield, vleermuizen verstoord.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Er wordt gewerkt buiten het broedseizoen van de huismus, zodat er geen broedende vogels worden verstoord.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

8 van 14

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus en de gewone dwergvleermuis te beperken worden maatregelen voorgesteld. De mitigerende maatregelen van de aanvrager zijn beschreven in hoofdstuk 6 op pagina 15 t/m 19 van het bij de aanvraag gevoegde Projectplan en in de aanvullende gegevens van 14 augustus 2020.

De maatregelen die de aanvrager dient uit te voeren zijn per soort uitgewerkt in tabel 2 onder het kopje Beoordeling in deze ontheffing. In figuur 3 en 4 van bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Beoordeling*Beoordeling ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen*

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek goed is uitgevoerd en compleet is. Het vleermuisonderzoek is in 1 ochtendbezoek uitgevoerd en op dezelfde dagen als het gierzwaluwonderzoek in 3 avondrondes in de kraamperiode. In het najaar zijn nog 2 avondbezoeken uitgevoerd. Het plangebied bestaat uit 1 rijtje huizen met 2 'woonblokken' en is met 2 personen onderzocht. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn met enkele aanvullingen voldoende. U heeft aangegeven dat de tijdelijke kasten waarschijnlijk enkele jaren blijven hangen en in ieder geval tot de permanente voorzieningen zijn gerealiseerd. De tijdelijke kasten voor vleermuizen en huismus dienen in ieder geval te blijven hangen totdat wederom een gewenningsperiode is verstreken en de kasten mogen alleen worden weggehaald als zij niet in gebruik zijn. Mochten kasten in gebruik zijn, dan moet met het verwijderen van de kasten worden gewacht, totdat de dieren uit eigen beweging zijn vertrokken. De kasten voor de gierzwaluw hangen niet heel dicht bij de oorspronkelijke verblijfplaatsen, maar deze zijn vanuit zorgvuldig handelen een goede aanvulling voor de nieuwe situatie. Mochten de nieuwe verblijfplaatsen niet direct geaccepteerd worden, dan hebben gierzwaluwen een heel broedseizoen gehad om de tijdelijke kasten te ontdekken, waar zij indien nodig naar kunnen uitwijken.

U geeft aan dat ongeschikt maken van 1 april tot ongeveer 1 november kan voor de gewone dwergvleermuis, maar ongeschikt maken en verstoren tijdens de kraamperiode moet voorkomen worden. Omdat in dit geval de werkzaamheden voor 15 maart afgerond zijn, is er geen risico op werken in de kraamperiode. Mocht de planning wijzigen, dan kan bij kortdurende werkzaamheden eventueel in april ongeschikt gemaakt en gewerkt worden, als de verblijfplaatsen vanaf mei weer beschikbaar zijn. Als er risico bestaat dat de verblijfplaatsen in mei nog niet beschikbaar zijn, dan is het beter in het najaar ongeschikt te maken. Dan hebben vleermuizen de tijd gehad om te ontdekken dat verblijfplaatsen niet beschikbaar zijn en de tijdelijke verblijfplaatsen te ontdekken.

U geeft aan alle openingen af te dichten voor vleermuizen, maar de dakgoten blijven vrij toegankelijk voor de huismus. We wijzen u er hierbij nogmaals op dat bij spouwmuurisolatie zorgvuldig ongeschikt maken voor vleermuizen heel belangrijk is. Alleen de nokgevels afdekken of belichten kan onvoldoende zijn. Mogelijk kunnen vleermuizen ook in de spouw komen via de dakgoot.

Naar aanleiding van bovenstaande zijn alle uit te voeren mitigerende maatregelen in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 2 Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige periodes	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
Huisumus	De werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen (dat loopt van half maart t/m augustus);	Plaatsen van 1 huismustil met 4 plaatsen per til van type HMT2; voorwaarden:	Voorafgaand en tijdens de renovatiewerkzaamheden worden per blok de nestplaatsen ongeschikt	Verhoogd vogelschroot voor de huismus bij alle 10 projectwoningen

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

9 van 14

	<p>Bij de start van de werkzaamheden worden de huismussen verjaagd. Dit dient te gebeuren onder goede weersomstandigheden (droog, niet-vriezend en onder 6 Bft);</p> <p>De werkzaamheden zijn afgerond voor start van het broedseizoen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zijn 3 maanden voorafgaand aan de renovatie geplaatst (februari 2020); - zijn van duurzaam materiaal vervaardigd; - worden niet verstoord door de werkzaamheden; - worden op minimaal 3 meter hoogte boven maaiveld geplaatst; - binnen 100 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen. <p>In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.</p> <p>De kasten blijven tot 3 maanden nadat de permanente voorzieningen zijn gerealiseerd. Kastten mogen alleen worden weggehaald als zij niet in gebruik zijn en als er rekening is gehouden met een gewenningsperiode van 3 maanden voor de nieuwe gerealiseerde verblijfsmogelijkheden in de woningen.</p>	<p>gemaakt door voorzichtig handmatig dakpannen te verwijderen.</p> <p>Na het ongeschikt maken vindt daags voorafgaand aan de werkzaamheden een nadere controle plaats of de vogels echt vertrokken zijn.</p>	<p>door het vogelschroot te plaatsen bij de derde panlat aan de voor- en achterzijde van de woningen. Tevens wordt gezorgd voor voldoende ruimte tussen het nieuwe dakbeschot en de dakpannen voor de huismus om er te kunnen broeden.</p> <p>De foerageer- en drinkmogelijkheden voor de huismus veranderen niet tijdens en na de periode van renovatie.</p> <p>Er blijven voldoende zandige plekken gehandhaafd, waar huismussen hun stofbaden kunnen nemen.</p> <p>Geen belemmerende elementen in de in- en uitvliegroue zoals bomen, vlaggenmasten, steigers, etc.</p> <p>In bijlage 3, figuur 2, zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen</p>
Gierzwaluw	<p>Buiten broedseizoen werken (dat loopt van half april tot half augustus, daarbuiten is de gierzwaluw in Afrika)</p>	<p>Er wordt buiten het broedseizoen gewerkt en er worden ook meteen permanente alternatieven aangebracht in de gerenoveerde woningen.</p> <p>Plaatsen van 6 tijdelijke driedelige gierzwaluwkasten type GZP1 of vergelijkbaar binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats.</p>	<p>De tijdelijke kasten zijn uiterlijk half april 2020 aan de kopgevels van de projectwoningen in de Rozenstraat bevestigd en blijven minimaal 1 jaar na de renovatie hangen;</p>	<p>Aanbrengen van 6 neststenen type GMT2 of een vergelijkbare inbouwvoorziening in het te plaatsen isolatiepaneel, aan de te renoveren woningen bij de hoeken van de kopgevels en de dakgoten, binnen 50 cm van de oorspronkelijke verblijfplaats zal een alternatief worden aangebracht.</p>

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

10 van 14

				<p>In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen; Binnen 1 meter van de oorspronkelijke invliegopeningen; Deze</p> <p>Geen belemmerende elementen in de in- en uitvliegroute zoals bomen, vlaggenmasten, steigers, etc.</p>
Gewone dwergvleermuis	<p>Ongeschikt maken en werken buiten de kraamperiode (van half mei tot half juli) en buiten de winterperiode (van 1 november tot 1 april); Bij werken in de winterperiode, kort vóór de winter ongeschikt maken, in de actieve periode (paarperiode), bij voorkeur van half september tot uiterlijk 1 november)</p>	<p>In februari 2020 zijn 4 tijdelijke vleermuiskasten geplaatst van type VMT1 of vergelijkbaar (paar-/zomerverblijf) binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen aan de school ten noorden van de te renoveren woningen; Onder ecologische begeleiding;</p> <p>Op minimaal 3 meter hoogte, naar verschillende windrichtingen en buiten invloed van verlichting.</p> <p>De kasten blijven hangen tot de permanente voorzieningen minstens 6 maanden zijn gerealiseerd; Kastten mogen alleen worden weggehaald als zij niet in gebruik zijn en als er rekening is gehouden met een gewenningsperiode van 6 maanden voor de nieuwe gerealiseerde verblijfsmogelijkheden in de woningen. In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen</p>	<p>Voorafgaand aan de renovatie worden de kopgevels en alle mogelijke overige invliegopeningen ongeschikt gemaakt met exclusion flaps, aanlichten en dichtzetten met loodslabben; Ongeschikt maken buiten de kraam- en winterperiode, bij voorkeur in de paarperiode en met drie achtereenvolgende dagen met avondtemperaturen van minimaal 10°C</p> <p>Bij renovatie in de actieve periode van vleermuizen vindt na ongeschikt maken de avond voor de start van de werkzaamheden een nadere controle plaats of de vleermuizen echt vertrokken zijn. Dit is met een vleermuisonderzoek in de avond.</p> <p>De wijze van ongeschikt maken zal worden vastgelegd in een logboek.</p>	<p>Aanbrengen van 4 inmetsekkasten type VMTM1 of vergelijkbaar in het buitenblad op de kopgevels, maximaal 2 per kopgevel.</p> <p>De ruimte tussen het nieuwe dakbeschot en de dakpannen blijft toegankelijk voor vleermuizen via de kantpannen in de kopgevels.</p> <p>Geen belemmerende elementen in de in- en uitvliegroute zoals bomen, vlaggenmasten, steigers, etc.</p> <p>In bijlage 3 zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.</p>

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

11 van 14

Andere bevredigende oplossing

Andere bevredigende oplossingen van de projectwerkzaamheden zijn beschreven in hoofdstuk 4.4 op pagina 10 van het bij de aanvraag gevoegde Projectplan.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Voor de woningen zijn omvangrijke (isolatie)maatregelen nodig om het benodigde energielabel te kunnen behalen en om aan het Rijksbeleid te kunnen voldoen. Een alternatief zou sloop en nieuwbouw zijn, maar dan zouden er meer negatieve effecten voor de soorten optreden.

Wij concluderen dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Belang

Op pagina 10 en 14 van het bij de aanvraag gevoegde Projectplan is beschreven welke wettelijke belangen op de projectwerkzaamheden van toepassing zijn.

Beoordeling van belangen

De woningen op de onderzoekslocatie zijn slecht geïsoleerd en verkeren in matige bouwkundige staat met tocht en vocht als gevolg. Vanaf 2020 zullen alle huurwoningen van wooncorporaties gemiddeld energielabel B of beter hebben. De projectwerkzaamheden worden in het kader van het landelijke energiebeleid uitgevoerd. Het doel is verminderen van het energieverbruik, verbeteren van het binnenhuisklimaat en het woongenot.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. Om aan de afspraken uit het energie-akkoord met het Rijk te kunnen voldoen worden de woningen gerenoveerd en geïsoleerd. Het betreft de belangen die zijn weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

Op pagina 12 t/m 14 van het bij de aanvraag gevoegde Projectplan is beschreven in hoeverre de gunstige staat van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis in het geding is door de geplande projectwerkzaamheden.

*Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten***Huisumus**

Landelijk is het aantal broedparen van de huismus sinds de jaren '80 gehalveerd. De laatste jaren lijkt het aantal weer stabiel. Vermoedelijk is één van de oorzaken de achteruitgang in broedgelegenheid, onder andere door renovatie en isolatie van oudere woningen. Door in het onderhavige project bij de dakranden van de projectwoningen vogelschroot op de derde rij dakpannen te plaatsen, zal bij de projectwoningen voldoende ruimte tussen het nieuwe dakbeschot en de dakpannen blijven, zodat de functionaliteit van de bebouwing voor wat betreft nestmogelijkheden op de lange termijn voor de huismus behouden blijft. Onderhavig project zal daarmee geen inbreuk doen op de gunstige staat van instandhouding.

Gierzwaluw

Van deze vrij algemene broedvogel wordt geschat dat er 30.000 tot 60.000 broedparen in 1998-2000 voorkwamen in Nederland en het is niet bekend of er een toe- of afname plaatsvindt. Door de te nemen maatregelen (met enkele aanvullingen in deze ontheffing) kan de functionaliteit voor de gierzwaluwen in de projectwoningen worden veiliggesteld en daarmee ook de gunstige staat van instandhouding.

Gewone dwergvleermuis

Het aanbod van verblijfplaatsen voor vleermuizen ligt onder druk, omdat bij moderne bouwtechnieken er minder verblijfsmogelijkheden zijn. Bij het onderhavig project wordt ervoor gezorgd dat na afloop van de werkzaamheden er weer voldoende mogelijkheden zijn voor de

Datum

1 december 2020

Zaaknummer

2020-000070

Blad

12 van 14

gewone dwergvleermuis voor zomer- en paarverblijfplaatsen in de woningen door het inmetelen van alternatieve verblijven. De functionaliteit voor verblijfplaatsen blijft op orde.

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag en met enkele aanvullingen, leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis. Wij kunnen hiermee instemmen.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke aangevraagde soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soorten en verboden wordt de ontheffing verleend. Dit wijkt niet af van de aangevraagde verboden.

Zienswijzen

Naar aanleiding van het ontwerpbesluit zijn geen zienswijzen binnengekomen.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

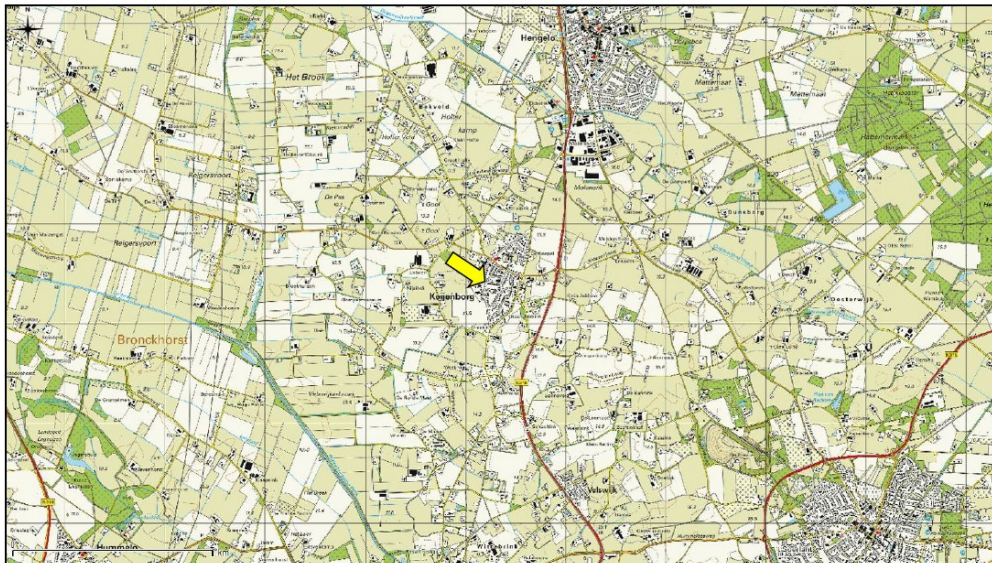
Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum
1 december 2020

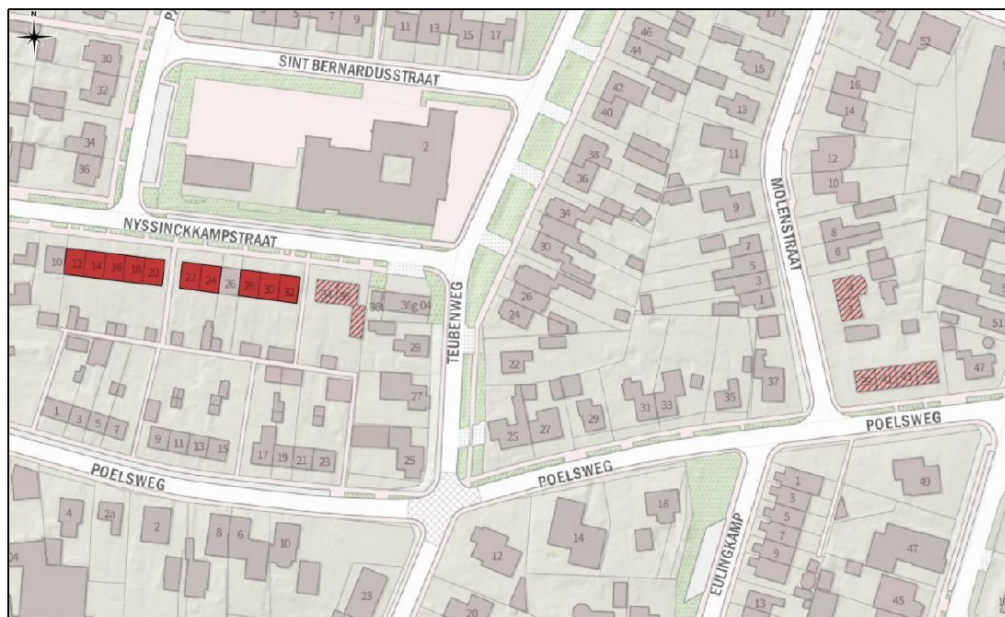
Zaaknummer
2020-000070

Blad
13 van 14

BIJLAGE 2 KAART PROJECTGEBIED

Figuur 1. Topografische ligging van de projectwoningen

Figuur 2. Projectlocaties in rood.

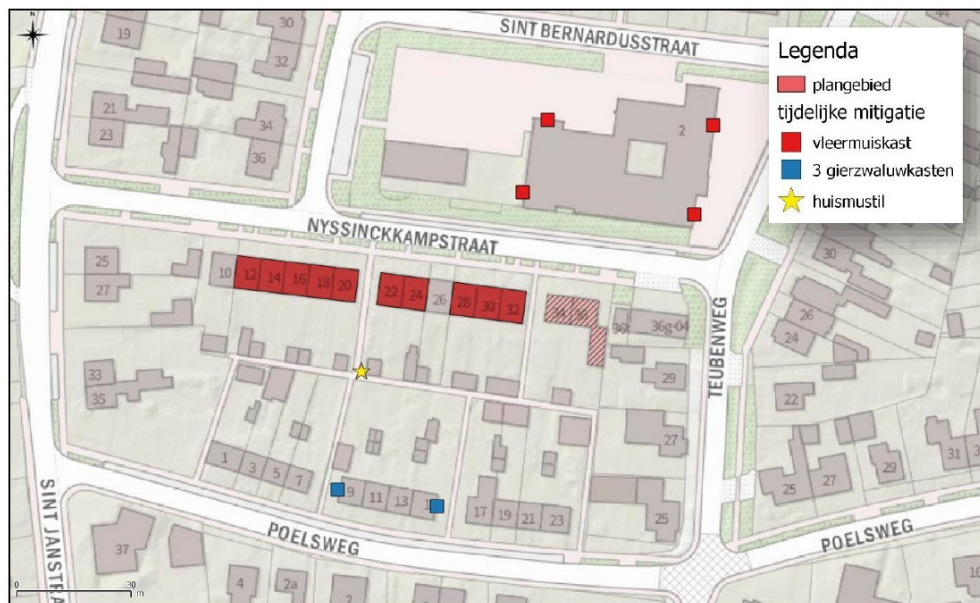

Datum
1 december 2020

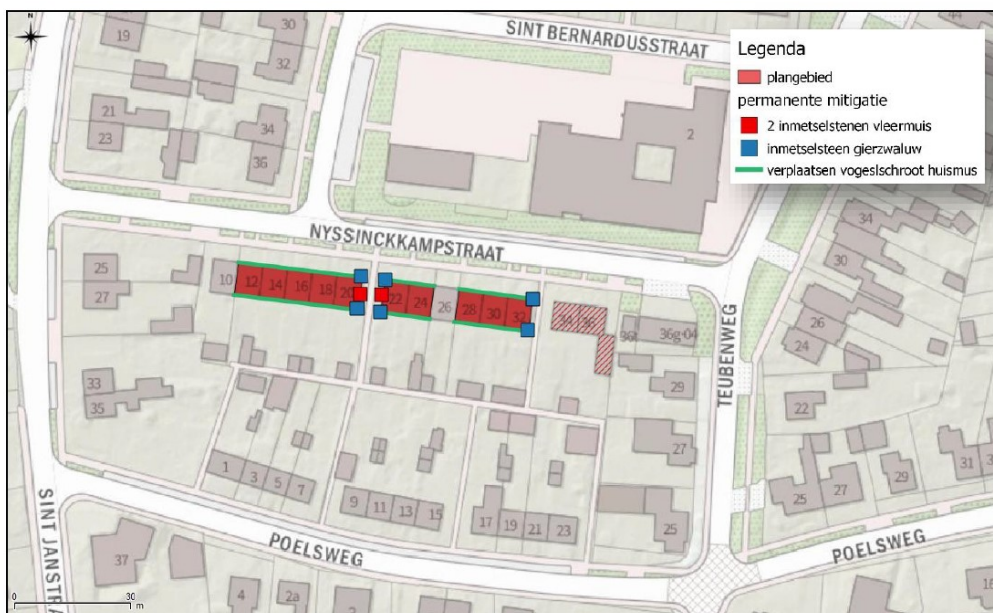
Zaaknummer
2020-000070

Blad
14 van 14

BIJLAGE 3 MITIGERENDE MAATREGELEN

Figuur 3. Indicatieve locaties van de tijdelijke mitigatie.

Figuur 4. Overzicht te treffen permanente voorzieningen